

Proactieve zorgplanning in vogelvlucht

Lia van Zuylen

Hoogleraar klinische palliatieve zorg - Kurialeerstoel

Met dank aan Olaf Geerse en Tineke Smilde

**Een korte presentatie
met een best wel duidelijke boodschap:**

Zie, hoor en begeleid de mens achter de patiënt

De patiënt - Dhr D., 81 jaar

Altijd gezond; getrouwd, (klein)kinderen; midden in het leven, fietst veel

Nu: alvleesklierkanker met uitzaaiing naar lever

Wens: zo lang mogelijk bij familie blijven

Gesprek over vooruitzichten en afwegingen van patiënt en zorgverlener (1^e en 2^e lijn)

-> start chemotherapie, afname ziekte en stop na 8 kuren wegens bijwerkingen

3 maanden later progressie en lokale pijn, waarvoor pijnblokkade met goed effect

Gesprek -> geen ziektegerichte behandeling; thuiszorg in beeld

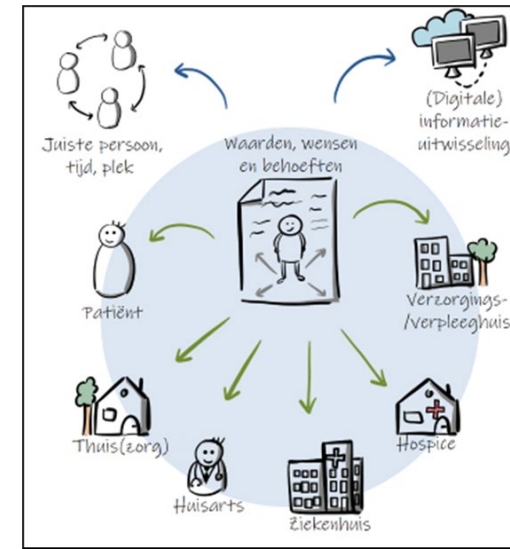
In toenemende frequentie korte opnames i.v.m. koorts bij verstopte stent in galwegen

Gesprek(ken) -> afzien van opname bij koorts; thuis overleden

De basis van proactieve zorgplanning

Definitie: ‘De mogelijkheid om persoonlijke doelen en voorkeuren voor toekomstige medische behandeling en zorg te bepalen, deze te bespreken met naasten en zorgverleners en deze vast te leggen en zo nodig te herzien.’

Doelgroep: Patiënten in palliatieve fase door chronische ziekte of kwetsbaarheid, toepasbaar voor iedereen

Inhoud: Bij herhaling in gesprek aansluitend op behoefte van patiënt en naasten om met elkaar tijdig vooruit te denken, plannen en organiseren

Verlaglegging: Bij voorkeur in een gedeeld individueel zorgplan

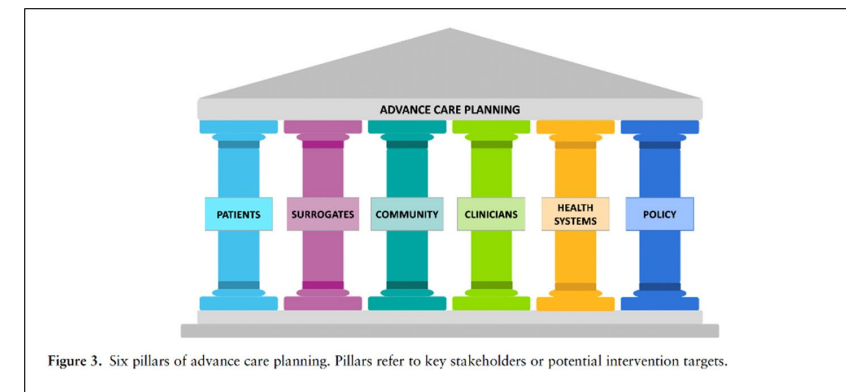

De bewijslast

Review van 69 gerandomiseerde trials op het gebied van Advance Care Planning
periode 2010 - 2020¹

Complexe en heterogene interventie - in wisselende mate positieve effecten gevonden voor:

- Proces (bv voorbereid zijn)
- Handeling (bv passende zorg)
- Kwaliteit van zorg (bv tevredenheid over communicatie)
- Kwaliteit van leven (bv verminderde angst en depressie)
- Gebruik gezondheidszorg (bv aantal dagen in ziekenhuis)

De uitvoering¹

1. Vraag om toestemming
2. Zorg voor een stabiele situatie
3. Praat <50% van de tijd
4. Deel prognose maar pas dit aan op de wensen van de patiënt
5. Inventariseer (mogelijke/toekomstige) problemen op vier dimensies van zorg
6. Leg geen focus op het maken van besluiten
7. (V)erken en benoem ambivalentie
8. Verken gedachten omtrent reanimatie en IC-opname
9. Heb aandacht voor de mantelzorger(s)

Uitdagingen

- Timing!
- Patiëntselectie
- Bespreken van prognose
- Interculturele verschillen
- Gebrek aan training en tijd
- (Gedeelde) documentatie

De vastlegging

Ideale situatie:

- Transmuraal in opzet
- Op vaste plek in zorgdossier
- Voor iedere betrokken zorgverlener toegankelijk
- Door iedere zorgverlener aan te vullen
- Door patiënt in/aan te vullen

Stand van zaken:

- In enkele EPDs beschikbaar
- Citrienfonds werkt aan landelijke integratie in ziekenhuis EPD
- Nieuwe online mogelijkheden:

‘Verken uw wensen voor zorg en behandeling’ op [Thuisarts.nl](https://thuisarts.nl)¹

20-2-2023 12:54 Proactieve zorg Smilde, Tineke	
Sociale zorg	
Leef- /woonsituatie	samenwonend, uitwonende kinderen en woning met trap
Toelichting samenwonen	gehuwd
Toelichting uitwonende kinderen	3 kinderen , 1 dochter , 2 zonen (allen boven 50 jaar)
Andere belangrijke relaties	5 kleinkinderen
Praktische problemen	huis is groot kan wel beneden aanpassingen maken
Beroep/werkzaamheden	Inkoopster Bijenkorf geweest, gesteld op er goed uit zien
Hobby's	tekent graag en houdt van bloemen
Cognitief functioneren	normaal
Zingeving / Wat is belangrijk voor u?	
Wat is voor u het belangrijkste?	gewoon nog van kleine dingen genieten , wil niet aan het einde meer naar ziekenhuis toe
Waar maakt u/uw naasten zich zorgen over?	zij ziet wel hoe het komt, hij maakt zich zorgen over hoe het straks zal gaan
Organisatie van de zorg	
Reeds betrokken andere disciplines	geestelijke verzorger en thuiszorg
Thuiszorgorganisatie	Vivent , nu alleen nog CHB Wilia van Alebeek
Sociale activiteiten en zorg	huishoudelijke hulp
Gewenste plaats van zorg	thuis
Sociale activiteiten en zorg thuis	huishoudelijke hulp
Gewenste plaats van overlijden	thuis
Besluitvorming	
Heropname ziekenhuis	nee
Toelichting	tenzij het thuis spaak loopt
Dialyse	nee
Behandelafpraak (huidig)	Zie voorblad
Levensverwachting	
Geschatte levensverwachting	onbekend

De boodschap

Proactieve zorgplanning staat voor¹

- De mens achter de patiënt zien en horen
- De context vastleggen en (blijvend) delen
- Tijdig vooruit denken
- Verwachtingen en beperkingen open bespreken

Kan in iedere fase van ziekte worden toegepast

- Altijd in gesprek bij initiatief vanuit patiënt
- Regie nemen door zorgverlener bij ingaan/markering palliatieve fase

De tijd voor structurele en transmurale inbedding is gekomen

